

Sygn. akt IV KK 80/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSA del. do SN Jacek Błaszczyk

Protokolant Anna Kowal

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Zbigniewa Siejbika,
w sprawie **J. J.**

ukaranego z art. 92 § 1 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 1 września 2016 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 29 lipca 2014 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w B.

z dnia 27 stycznia 2014 r.,

uchyla zaskarżony wyrok oraz zmieniony nim wyrok Sądu Rejonowego w B. i na podstawie art. 45 § 1 k.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. umarza postępowanie prowadzone przeciwko J. J. czyn określony w art. 92 § 1 k.w., a kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 27 stycznia 2014 r., uznał J. J. za winnego tego, że w okresie od bliżej nieustalonego dnia, nie wcześniej niż 21 września 2012 r., do dnia 3 czerwca 2013 r. do około godz. 17.40, na ul. Ł. w B., kierując pojazdem marki Suzuki nie dostosował się do znaku B-I „zakaz ruchu w obu kierunkach” z tabliczkami o treści: „nie dotyczy zaopatrzenia w godzinach od godz. 18.00 do 10.00” oraz „dotyczy również osób posiadających karty parkingowe”; tj. wykroczenia z art. 92 § 1 k.w. i za to, na podstawie art. 92 § 1 k.w. w zw. z art. 38 k.w., wymierzył mu karę 5 dni aresztu. W oparciu o treść art. 42 § 1 i 2 k.w., wykonanie kary warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 1 rok (k. 93 akt).

Od tego wyroku apelację złożył obwiniony J. J. Oprócz zarzutów formułowanych wobec działania strażników miejskich oraz niewspółmierności kary podniósł w niej, że w jego ocenie zakaz ruchu w obu kierunkach na ulicy Ł. w B. nie dotyczy uprawnionych osób niepełnosprawnych, a on do nich zalicza się, zgodnie z przedłożoną dokumentacją, zaś jeden z funkcjonariuszy interweniujących w sprawie wiedział, że jest inwalidą i korzysta z karty parkingowej osoby niepełnosprawnej (k. 109-114).

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 29 lipca 2014 r., . zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustalił czas popełnienia czynu przypisanego obwinionemu na dzień 3 czerwca 2013 r. około godziny 17.40, zaś w miejsce orzeczonej wobec niego kary aresztu wymierzył mu karę 300 złotych grzywny. W pozostałej części wyrok Sądu I instancji został utrzymany w mocy (k. 127).

Kasację od w/w prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego złożył Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył ten wyrok w całości na korzyść J. J. i **zarzucając** rażące i mające istotny wpływ na treść naruszenie prawa procesowego, to jest art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w. i art. 107 § 3 k.p.w. polegające na nienależytym rozważeniu przez Sąd II instancji zarzutów sformułowanych w apelacji obwinionego oraz braku wskazania w uzasadnieniu orzeczenia, dlaczego nie są zasadne, **wniósł** o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego oraz utrzymanego w nim w mocy orzeczenia Sądu Rejonowego i umorzenie postępowania, wobec ustania karalności zarzucanego obwinionemu czynu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rację ma Rzecznik Praw Obywatelskich gdy wskazuje, że Sąd Okręgowy rozpoznając apelację J. J. nie przeprowadził, wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w. i art. 107 § 3 k.p.w., analizy sformułowanych przez apelującego zarzutów i w sposób bezkrytyczny zaakceptował stanowisko Sądu Rejonowego.

Zdaniem Sądu Okręgowego posiadanie przez obwinionego karty parkingowej osoby niepełnosprawnej, w okolicznościach niniejszej sprawy nie zwalniało go z odpowiedzialności za wykroczenie (zakaz dotyczył również osób posiadających karty parkingowe). Fakt ten – zdaniem Sądu Okręgowego – miał znaczenie dla oceny stopnia winy, która ma przełożenie na ukształtowanie kary (str. 3 uzasadnienia wyroku tego Sądu – k. 130). Sąd ten zaakceptował zatem pogląd Sądu I instancji, że obwiniony jak każdy uczestnik ruchu, mimo posiadanej karty parkingowej był zobligowany do przestrzegania znaku, niezależnie od wynikających dla obwinionego z tego tytułu trudności.

Z lektury uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego wynika, iż Sąd ten nie daje wiary twierdzeniom obwinionego J. J., że umieścił kartę parkingową na szybie pojazdu, jak również by ją okazał interweniującym funkcjonariuszom, zaś z drugiej strony stwierdza, że nie miało to jednak kluczowego znaczenia dla dokonanych ustaleń faktycznych, bowiem znak zakazu ruchu dotyczył także osób posiadających karty parkingowe (str. 4 uzasadnienia wyroku Sądu I instancji, k. 102). Według Sądu, jedyne wyłączenie depenalizujące czyn jako wykroczenie dotyczyło osób dokonujących zaopatrzenia w godzinach od 18 do 10, a obwiniony sam przyznał, że nie zajmował się zaopatrzeniem.

Nie budzi zaś wątpliwości, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (dalej powoływana jako p.r.d.) obowiązujących zarówno w dacie popełnienia zarzucanego obwinionemu czynu, jak również w dacie orzekania, za osobę niepełnosprawną spełniającą warunki do niestosowania się do znaku B-I należy uznać osobę legitymującą się orzeczeniem lekarskim o niepełnosprawności i kartą parkingową osoby niepełnosprawnej.

Na rozprawie przed Sądem Rejonowym w dniu 26 listopada 2013 r. obwiniony J. J. podał, że jest osobą niepełnosprawną (k. 45). Na karcie 41 akt znajduje się kserokopia karty parkingowej osoby niepełnosprawnej, zaś na karcie

54 informacja powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności. Sąd ten wprawdzie nie zobowiązał obwinionego do przedstawienia orzeczenia o ustaleniu stopnia niepełnosprawności. Tym niemniej, w uzasadnieniu swojego wyroku stwierdza z urzędu, że w tutejszym wydziale toczyło się i toczy więcej spraw obwinionego o analogiczne bądź identyczne wykroczenia, popełnione w zbliżonym czasie (k. 103). Na powyższe wskazuje również zapisek urzędowy – wykaz spraw (k. 23). Stąd uprawniony jest wniosek o wiedzy Sądu Rejonowego o legitymowaniu się przez obwinionego takim orzeczeniem.

Funkcjonariuszom, którzy interweniowali w sprawie, także znana jest osoba obwinionego. W zeznaniach przed sądem strażnik miejski podał, że miał wiedzę o tym, że obwiniony jest posiadaczem karty (k. 47). Natomiast z informacji straży miejskiej wynika, że nie dysponują zdjęciami karty parkingowej osoby niepełnosprawnej, umieszczonej w pojeździe marki Suzuki w dniu 3 czerwca 2013 r., wykonanymi przez funkcjonariuszy (k. 56), zaś dokumentacja zdjęciowa znajdująca się w aktach jest nieczytelna.

Obwiniony J. J. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu wykroczenia. Wskazał, że jako uprawniona osoba niepełnosprawna o ograniczonej sprawności ruchowej, w myśl art. 8 ust. 1 i 2 p.r.d. może nie stosować się do znaku drogowego B-I, a wprowadzona organizacja ruchu na ulicy Ł., nie pozbawia go tegoż prawa.

Sąd Okręgowy nie odniósł się w uzasadnieniu swojego orzeczenia do wskazanych wyżej okoliczności, a w szczególności bezkrytycznie zaaprobował stanowisko Sądu I instancji, że w realiach sprawy znak zakazu ruchu z tablicą dotyczy również osób posiadających karty parkingowe i odnosi się do obwinionego. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie dokonał rozróżnienia na osoby w pełni sprawne posiadające karty parkingowe i osoby korzystające z kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych.

Tymczasem zgodnie z § 33 ust. 2 rozporządzenia Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych uprawniona osoba niepełnosprawna o obniżonej sprawności ruchowej, kierująca pojazdem samochodowym oraz kierujący pojazdem przewożący taką osobę, mogą, pod warunkiem zachowania szczególnej

ostrożności, nie stosować się do zakazów wyrażonych znakami: B-I, B-3, B-3a, B-4, B-10, B-35, B-37, B-38, B-39.

Załącznik nr 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach zezwala uprawnionym organom na wyłączenie w/w prawa osób niepełnosprawnych, poprzez umieszczenie tabliczki z napisem „Dotyczy także niepełnosprawnych”, jeżeli warunki lokalne uzasadniają ujęcie zakazami wynikającymi z tych znaków również uprawnione osoby niepełnosprawne o ograniczonej sprawności ruchowej.

W realiach sprawy nie budzi wątpliwości, iż organizacja ruchu dotycząca wjazdu na ulicę Ł., wykluczająca ruch pojazdów osób posiadających karty parkingowe, nie wykluczała ruchu pojazdów uprawnionych osób niepełnosprawnych. Rację ma Rzecznik Praw Obywatelskich gdy podnosi, że stanowisko Sądów obu instancji narusza prawa osób niepełnosprawnych, w szczególności art. 8 ust. 1 p.r.d., i nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia. Brak jakichkolwiek podstaw do stosowania rozszerzającej interpretacji znaku z tabliczką „Dotyczy również osób posiadających karty parkingowe”, w ten sposób że ogranicza on prawa przyznane ustawą osobom niepełnosprawnym.

W aktualnym brzmieniu, od 1 lipca 2014 r., art. 8 p.r.d. stanowi, że osoba niepełnosprawna legitymująca się kartą parkingową kierująca pojazdem samochodowym oznaczonym tą kartą, może nie stosować się do niektórych znaków drogowych dotyczących zakazu ruchu lub postoju, w zakresie określonym przepisami. Zgodnie z art. 8 ust. 3a pkt 1 p.r.d. kartę parkingową wydaje się osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Zarówno w dacie popełnienia zarzucanego J. J. czynu, jak również w dacie orzekania obowiązywał art. 8 p.r.d. w brzmieniu: „Osoba niepełnosprawna o obniżonej sprawności ruchowej kierująca pojazdem samochodowym oznaczonym kartą parkingową, może nie stosować się do niektórych znaków drogowych dotyczących zakazu ruchu lub postoju”.

Zatem zachowanie obwinionego J. J. polegające na tym, że wjechał on na ulicę Ł. pomimo zakazu ruchu obowiązującego w tym miejscu nie stanowi czynu zabronionego, bowiem obwinionego powyższy zakaz nie obowiązywał i mógł on wjechać na ulicę Ł. nie łamiąc przy tym przepisów prawa. Inną natomiast sprawą jest ocena jego zachowania z punktu widzenia naruszenia przez niego obowiązku umieszczenia karty parkingowej za szybą auta.

Wskazane w kasacji rażące naruszenie przepisów prawa procesowego przez Sąd Okręgowy miało zatem istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, ponieważ prawidłowe rozpoznanie apelacji obwinionego, mogło doprowadzić ten Sąd do odmiennego co do istoty rozstrzygnięcia (np. uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w celu np. dołączenia orzeczenia o ustaleniu stopnia niepełnosprawności obwinionego, wykonania czynności dotyczących wyjaśnienia wątpliwości odnoszących się do kwestii umieszczenia przez J. J. karty parkingowej za szybą pojazdu).

Zgodnie z art. 45 § 1 k.w. karalność wykroczenia ustaje jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok, a jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie – z upływem 2 lat od popełnienia czynu. Wprawdzie przepis art. 45 § 2 k.w. stanowi, że w razie uchylenia prawomocnego rozstrzygnięcia, przedawnienie biegnie od daty uchylenia rozstrzygnięcia, niemniej jednak zastrzeżenie to nie może mieć wpływu na ocenę upływu terminu przedawnienia w niniejszej sprawie. Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa Sądu Najwyższego przepis art. 45 § 2 k.w. powinien być rozumiany w ten sposób, że przedawnienie biegnie na nowo jedynie w takiej sytuacji, w której do upływu terminu przedawnienia nie doszło w chwili uchylania prawomocnego wyroku (zob. szerzej np. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2002 r., I KZP 15/02, OSNKW 2002, z. 7 – 8, poz. 49, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2015 r., V KK 200/15, LEX nr 1784534). Mając na uwadze, że zgodnie z ustaleniem zawartym w zaskarżonym wyroku, czyn został popełniony w dniu 3 czerwca 2013 r. – okres przedawnienia upłynął przed datą rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy, merytoryczne orzekanie w niniejszej sprawie nie jest możliwe ze względu na upływ okresu przedawnienia.

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

kc

